

การรับรู้และภาพลักษณ์สถาบันพระบรมราชชนกและวิทยาลัยในสังกัด
ของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย
THE RECOGNIZE AND THE IMAGE OF
PRABOROMARAJCHANOK INSTITUTE AND COLLEGE
UNDER PRABOROMARAJCHANOK INSTITUTE
IN HIGH SCHOOL STUDENTS

วันที่รับต้นฉบับบทความ: 27 มีนาคม 2563

วันที่แก้ไขปรับปรุงบทความ: 16 มิถุนายน 2563

วันที่ตอบรับตีพิมพ์บทความ: 15 กรกฎาคม 2563

นภชา ลิงห์วีระธรรม และคณะ*

Noppcha Singweratham

บทคัดย่อ

การวิจัยเชิงคุณภาพนี้เพื่อศึกษาความสนใจการศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษาด้านสาขาวิชาสาธารณสุขและการพยาบาล การรับรู้และภาพลักษณ์เกี่ยวกับสถาบันพระบรมราชชนก และแนวทางการส่งเสริมการรับรู้สถาบันพระบรมราชชนกและวิทยาลัยในสังกัด ตามการรับรู้ของนักเรียนในระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ จำนวน 96 คน เลือกแบบเจาะจงจากโรงเรียนในระดับจังหวัดและระดับอำเภอที่เรียนสายวิทยาศาสตร์ เก็บข้อมูลจากการสนทนากลุ่มและวิเคราะห์ข้อมูลเชิงเนื้อหา พบว่า

1. เหตุผลของความสนใจศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษาด้านสาขาวิชาสาธารณสุขและการพยาบาลของนักเรียน ได้แก่ ความมั่นคงในชีวิต อิทธิพลของครอบครัว อาชีพแห่งการทำหน้าที่ และต้องการดูแลคนในครอบครัว

2. นักเรียนรับรู้เกี่ยวกับสถาบันพระบรมราชชนก ในประเด็นว่ายังไม่เป็นที่รู้จักอย่างชัดเจน ชื่อสถาบันไม่สะท้อนพันธกิจ และขาดการประชาสัมพันธ์ชื่อสถาบัน

* อาจารย์ประจำวิทยาลัยเทคโนโลยีทางการแพทย์และสาธารณสุขกาญจนาภิเษก e-Mail: noppcha@hotmail.com
คณะผู้วิจัย: ยุพาวดี ชันทบัลลัง อาจารย์ประจำวิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี สุราษฎร์ธานี; ปริญญา จิตอร่าม
อาจารย์ประจำวิทยาลัยการสาธารณสุขสิรินธร จังหวัดสุพรรณบุรี; รุ่งอรุณ กระทบทกาญจน์ อาจารย์ประจำวิทยาลัย
การสาธารณสุขสิรินธร จังหวัดอุบลราชธานี; กิตติพร เนาวีสุวรรณ อาจารย์ประจำวิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี
สงขลา

3. ข้อได้เปรียบและสิ่งที่สะท้อนถึงภาพลักษณ์ของสถาบันพระบรมราชชนกและวิทยาลัยในสังกัด ได้แก่ การเป็นสถาบันของพระมหากษัตริย์ สถาบันอันเป็นที่ยอมรับเกี่ยวข้องกับแพทย์ พยาบาล และวิทยาศาสตร์สุขภาพ

4. แนวทางการส่งเสริมการรับรู้สถาบันพระบรมราชชนกและวิทยาลัยในสังกัด ได้แก่ นิยามการเป็นสถาบันพระบรมราชชนก จัดทำข้อมูลที่ต้องชัดเจนสามารถเข้าถึงได้ สร้างแรงจูงใจให้สมัครเรียน และจัดกิจกรรมประชาสัมพันธ์เชิงรุก

ข้อเสนอแนะคือ ควรจัดประชาสัมพันธ์เชิงรุกผ่านสื่อออนไลน์ จัดค่ายให้นักเรียนที่สนใจเข้ามาเรียนรู้ก่อนตัดสินใจเลือกเรียน และจัดอบรมครูแนะแนวในโรงเรียนมัธยมศึกษาเพื่อให้ความชัดเจนของหลักสูตรที่เปิดสอน

คำสำคัญ: การรับรู้, ภาพลักษณ์, สถาบันพระบรมราชชนก, นักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย

ABSTRACT

This qualitative research aims to explore the interest high school students' have of studying health science subjects at the undergraduate level, and their recognition and image of Praboromarajchanok Institute and Collages under Praboromarajchanok Institute. Moreover, the research aims to identify techniques to improve the image of Praboromarajchanok Institute and its colleges amongst high school students governed by the basic education commission. Ninety-six informants were participating in the study, who were selected by a purposive sampling technique. Data was collected using a focus group interview technique and analyzed using content analysis. The research found that:

1. The main reason high school students were interested in health science subjects was because of life and job security, family impact, and being involved in a caring occupation that can help them to look after family members.

2. The image of the institute was unclear amongst students, and its name did not reflect the Institutions aim of being recognized amongst students. There was a lack of a marketing plan to improve the institute's image.

3. The names of the institute and its colleges are named after members of the royal family. The students feel this is of advantage to the institute and provides a reputable image of the medical, nursing, and health science fields.

4. The interviewees suggested that the Praboromarajchanok Institute and its colleges should improve their image by providing a clear message about the role of the institute, which could encourage the students. Likewise, an active promotional campaign should be considered.

Regarding the results of the research, it is suggested that the Praboromarajchanok Institute should engage in active online promotion, with a variety of strategies, as well as a pre-admission camp for high school students. More information should also be provided about the subjects that the institute offers to students.

Keywords: recognize, image, The Praboromarajchanok Institute, high school student.

บทนำ

สถาบันการศึกษาในประเทศไทยมีอัตราการขยายตัวสูงมาก และเกิดการแข่งขันทางธุรกิจของสถาบันอุดมศึกษาทั้งของภาครัฐและภาคเอกชน ความหลากหลายของสถาบันและหลักสูตรจึงเป็นทางเลือกให้แก่นักศึกษาเพื่อเข้าศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษา ดังนั้นธุรกิจสถาบันการศึกษาจึงกลายเป็นการมุ่งผลิตบัณฑิตจำนวนมากเพื่อป้อนเข้าสู่ตลาดแรงงาน โดยไม่คำนึงถึงคุณภาพที่พึงประสงค์ของบัณฑิตในแต่ละสาขาวิชาชีพ ทำให้บัณฑิตจบมาไม่มีคุณภาพ ไม่เป็นที่ยอมรับของตลาดแรงงาน (มานิต คงเพชร, 2548; จิรเดช อุ้วสวัสดิ์, ออนไลน์, 2551) แต่อย่างไรก็ตาม ข้อดีของการแข่งขันของสถาบันอุดมศึกษาคือ นักเรียนที่สำเร็จการศึกษาในระดับมัธยมศึกษาซึ่งมีประมาณปีละ 1,090,000 คน (กระทรวงศึกษาธิการ, ออนไลน์, 2558) มีโอกาสเลือกเรียนในคณะที่ตนเองสนใจ ซึ่งในปัจจุบันการเลือกเรียนในสายวิชาทางด้านสุขภาพลดลง (ยูนิแก็ง, ออนไลน์, 2557)

สถาบันพระบรมราชชนก มีหน่วยงานสถานศึกษาในสังกัดรวมทั้งสิ้น 40 แห่ง กระจายไปตามจังหวัดต่าง ๆ ประกอบด้วย วิทยาลัยพยาบาล วิทยาลัยการสาธารณสุขสิรินธร วิทยาลัยเทคโนโลยีทางการแพทย์และสาธารณสุขกาญจนาภิเษก และวิทยาลัยการแพทย์แผนไทยอภัยภูเบศร ในอดีตสถาบันพระบรมราชชนกเป็นหน่วยงานหลักที่ผลิตบัณฑิตด้านการพยาบาลและสาธารณสุขชุมชนให้กับกระทรวงสาธารณสุขเพื่อให้ครอบคลุมในทุกสถานบริการ (นภชา สิงห์วีระธรรม และยุพาวดี ชันท์บัลลัง, 2560) แต่ในปัจจุบันมีการผลิตบัณฑิตที่มีความคล้ายคลึงกันกับการผลิตบัณฑิตของสถาบันพระบรมราชชนก ประกอบกับสถาบันพระบรมราชชนกเป็นหน่วยงานในสังกัดกระทรวงสาธารณสุขที่ยังไม่ได้แยกเป็นมหาวิทยาลัย ถึงแม้ว่าจะมีการผลิตนักศึกษาทางการพยาบาลและสาธารณสุขมาเป็นระยะเวลามากกว่า 50 ปี แต่ขาดการทำการตลาดอย่างมืออาชีพ (นภชา สิงห์วีระธรรม และคณะ, 2561) จึงส่งผลให้มีนักศึกษาเรียนน้อยลง ด้วยเหตุนี้อาจจะส่งผลถึงสภาพการณ์การรับรู้ภาพลักษณ์ของสถาบันพระบรมราชชนกในกลุ่มนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย ดังนั้นการวิจัยนี้จึงสำรวจ

ปีที่ 17 ฉบับที่ 1 เดือนกรกฎาคม-กันยายน 2563

ความต้องการศึกษาต่อของนักเรียนในระดับมัธยมศึกษาตอนปลายในกลุ่มสาขาวิชาพยาบาลและสาธารณสุข และภาพลักษณ์ของสถาบันพระบรมราชชนก เพื่อนำผลวิจัยไปเป็นแนวทางในการส่งเสริมการรับรู้ภาพลักษณ์ของสถาบันต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาความสนใจการศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษาด้านสาขาวิชาสาธารณสุขและการพยาบาลของนักเรียนในระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย
2. เพื่อศึกษาการรับรู้และภาพลักษณ์เกี่ยวกับสถาบันพระบรมราชชนก ตามการรับรู้ของนักเรียนในระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย
3. เพื่อศึกษาแนวทางการส่งเสริมการรับรู้สถาบันพระบรมราชชนกและวิทยาลัยในสังกัด ตามการรับรู้ของนักเรียนในระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย

วิธีดำเนินการวิจัย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง ประชากร ได้แก่ นักเรียนที่กำลังศึกษาในระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ ประจำปีการศึกษา 2561 เลือกแบบเจาะจง (purposive sampling) จากสองจังหวัดเป้าหมาย หลังจากนั้นเลือกโรงเรียนในระดับจังหวัดและระดับอำเภอ อย่างละ 1 โรงเรียน และคัดเลือกตัวแทนนักเรียนกลุ่มที่เรียนสายวิทยาศาสตร์ในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 และ 6 ชั้นปีละ 8 คน ดังนั้นกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการสนทนากลุ่มครั้งนี้เท่ากับ 12 กลุ่ม กลุ่มละ 8 คน รวมเป็น 96 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย เป็นแบบสัมภาษณ์การสนทนากลุ่มแบบกึ่งโครงสร้าง (semi-structured interview) ซึ่งผู้วิจัยสร้างขึ้น ประกอบด้วยแนวคำถาม 4 ข้อ ได้แก่ 1) ความสนใจต่อการเรียนด้านวิทยาศาสตร์สุขภาพ 2) การรับรู้ของสถาบันพระบรมราชชนก (brand awareness) 3) การส่งเสริมภาพลักษณ์ของสถาบันพระบรมราชชนก (branding) และ 4) แนวทางการส่งเสริมภาพลักษณ์

การเก็บรวบรวมข้อมูล เก็บรวบรวมข้อมูลด้วยวิธีการสนทนากลุ่ม (focus group) จำนวน 12 ครั้ง ในเดือนสิงหาคมถึงเดือนกันยายน พ.ศ. 2561 โดยจัดเป็นกลุ่ม กลุ่มละ 8 คน ไม่รวมผู้วิจัย ใช้แนวคำถาม 4 ข้อ โดยมีผู้วิจัยเป็นผู้กระตุ้นให้แสดงความคิดเห็น ใช้เวลาสนทนากลุ่มประมาณ 1.30-2.00 ชั่วโมง

การวิเคราะห์ข้อมูล ใช้การวิเคราะห์เนื้อหา (content analysis) และการสรุปเพื่อนำเสนอ (Crabtree & Miller, 1992)

ผลการวิจัย

1. ความสนใจการศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษาด้านสาขาวิชาสาธารณสุขและการพยาบาล ของนักเรียนในระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย พบว่าภาพรวมนักเรียนส่วนใหญ่มีความสนใจเรียนต่อระดับอุดมศึกษาในสาขาวิชาวิทยาศาสตร์สุขภาพ โดยมีความสนใจในสาขาวิชาที่แตกต่างกันออกไป จากการสนทนากลุ่มพบว่านักเรียนมีเหตุผลของความสนใจ ดังนี้

1.1 ต้องการความมั่นคงในชีวิต เนื่องจากกลุ่มอาชีพทางสายสุขภาพมีงานทำรองรับหลังจากสำเร็จการศึกษา ดังคำพูด:

“ถ้าจะตัดสินใจเลือกเรียนอะไรสักอย่างหนึ่ง ตัวตัดสินใจคือจบมาแล้วจะต้องไม่ตกงาน และคิดว่าถ้าเรียนพยาบาลจะมีงานทำแน่นอน” (N16.07)

“เป็นความสำคัญระดับแรกที่ทำให้ตัดสินใจเลือกเรียนทางด้านวิทยาศาสตร์สุขภาพ เพราะว่าจบไปมีงานทำ” (N16.05)

1.2 อิทธิพลของครอบครัว มีนักเรียนจำนวนหนึ่งที่เลือกเรียนทางด้านวิทยาศาสตร์สุขภาพ เพราะการชักจูงของพ่อแม่และครอบครัว บางครอบครัวมีพ่อแม่พี่น้องทำงานในวงการสาธารณสุข ทำให้นักเรียนเห็นตัวอย่างของการดำเนินชีวิตที่มั่นคง มีงานที่มีรายได้ตอบแทนค่อนข้างดี ดังคำพูด:

“พี่สาวเรียนพยาบาล ครอบครัว พ่อแม่อยากให้เรียนพยาบาลเหมือนพี่สาว เพราะอยากให้เป็นราชการ งานมั่นคง ที่สำคัญมีรายได้ดี สามารถสนับสนุนฐานะของครอบครัวได้” (N24.05)

“คุณแม่อยากให้เรียนพยาบาล เพราะคุณแม่เป็นผู้ช่วยทันตสาธารณสุข เลยอยากให้เรียนอะไรที่เป็นสายสุขภาพ เพราะจบแล้วมีงานทำ รายได้ดี” (N24.03)

1.3 อาชีพแห่งการทำความดี นักเรียนส่วนใหญ่ให้เหตุผลว่า การประกอบอาชีพในสายสุขภาพทำให้มีโอกาสในการทำความดี หรือทำบุญด้วยการช่วยเหลือเพื่อนมนุษย์โดยไม่หวังสิ่งตอบแทน ดังคำพูด:

“อยากเป็นหมอเพราะว่ามีโอกาสได้ช่วยเหลือคนอื่นมากกว่างานหรืออาชีพอื่น” (U26.01)

“อาชีพพยาบาลเป็นอาชีพที่เสียสละตนเองเพื่อสังคม มีเมตตา ช่วยเหลือผู้อื่น ซึ่งเป็นอาชีพที่ดีมาก ๆ” (U24.07)

1.4 ต้องการดูแลคนในครอบครัว มีนักเรียนให้เหตุผลว่า การเรียนในสาขาวิชาพยาบาล ส่งผลให้สามารถนำความรู้หลังสำเร็จการศึกษามาใช้ในการดูแลพ่อแม่และคนในครอบครัวได้ ดังคำพูด:

“อาชีพพยาบาลสามารถเป็นพื้นฐานของครอบครัว หากเจ็บป่วย พ่อแม่และญาติ ได้รักษา” (N16.03)

“อาชีพพยาบาลเป็นความใฝ่ฝัน ชอบอาชีพนี้ อยากดูแลคนอื่นและครอบครัว” (U24.02)

2. การรับรู้เกี่ยวกับสถาบันพระบรมราชชนกของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย มีดังนี้

2.1 ไม่เป็นที่รู้จักอย่างชัดเจน พบว่าชื่อสถาบันพระบรมราชชนกไม่เป็นที่รู้จักในกลุ่มนักเรียนว่าเป็นสถาบันที่ผลิตกำลังคนให้กับกระทรวงสาธารณสุข บางคนไม่ทราบว่า เป็นสถาบันของรัฐบาลหรือเอกชน อย่างไรก็ตาม นักเรียนส่วนใหญ่ทราบและรู้จักวิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนีนี และวิทยาลัยสาธารณสุขสิรินธรที่มีอยู่ในจังหวัดต่าง ๆ ทั่วประเทศ แต่ไม่ทราบว่าวิทยาลัยเหล่านั้นอยู่ภายใต้การดูแลของสถาบันพระบรมราชชนก ดังคำพูด:

“สถาบันพระบรมราชชนกนี้ ไม่ทราบเลยว่าเป็นสถาบันของรัฐบาลหรือเอกชน” (U24.06)

“ไม่ทราบชื่อสถาบันเลย ไม่รู้จักและเพื่อน ๆ ก็ไม่รู้จักด้วย เพราะไม่มีใครรู้ว่า มีสถาบันเหล่านี้ แล้วทำหน้าที่อะไร เคยได้ยินเฉพาะ วพบ. ได้ยินจากพี่มาแนะแนว” (U16.08)

2.2 ชื่อสถาบันไม่สะท้อนพันธกิจ พบว่านักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลายส่วนใหญ่ไม่ทราบว่า สถาบันพระบรมราชชนกเป็นสถาบันทางด้านใด เช่น โรงเรียน สถาบันการศึกษา ศูนย์ฝึกอบรม ดังคำพูด:

“เวลาได้ยินชื่อนี้ จะนึกไปถึงสถาบันของพระมหากษัตริย์มากกว่า และบอกไม่ได้ว่าเป็นสถาบันทางด้านไหน รู้เพียงว่าน่าจะเกี่ยวกับสาธารณสุข” (U26.07)

“ไม่ทราบเลยจริง ๆ ว่าสถาบันนี้ทำอะไร เพราะไม่เคยรู้จัก แต่คิดว่าน่าจะเกี่ยวข้องกับสถาบันพระมหากษัตริย์” (U15.02)

2.3 ขาดการประชาสัมพันธ์ชื่อสถาบัน พบว่านักเรียนส่วนใหญ่ไม่ทราบหรือรู้จักสถาบันพระบรมราชชนก เนื่องจากไม่เคยได้ยินชื่อของสถาบันจากการประชาสัมพันธ์การศึกษาต่อ อย่างไรก็ตาม มีนักเรียนจำนวนหนึ่งที่รู้จักสถาบันพระบรมราชชนก เนื่องจากมีรุ่นพี่หรือญาติพี่น้องเรียนอยู่ในสถาบันดังกล่าว ดังคำพูด:

“ที่รู้จักเพราะมีพี่ข้างบ้านเรียนวิทยาลัยสาธารณสุขสิรินธร เลยทราบ แต่ไม่ทราบว่า เป็นสถาบันพระบรมราชชนก” (N14.08)

“ลูกพี่ลูกน้องได้ทุนสถาบันพระบรมราชชนกในการเรียนแพทย์ เลยรู้จัก และทราบว่า เป็นของกระทรวงสาธารณสุข” (U16.06)

นอกจากนี้ นักเรียนยังกล่าวว่า ครูแนะแนวมีการประชาสัมพันธ์หลักสูตรศึกษาต่อในสาขาวิชาพยาบาลและการสาธารณสุขในวิทยาลัยสังกัดสถาบันพระบรมราชชนก แต่อย่างไรก็ตาม ในการประชาสัมพันธ์นั้นไม่มีการเน้น “สถาบันพระบรมราชชนก” ดังคำพูด:

“ไม่เคยได้ยินจากอาจารย์ เคยได้ยินจากรุ่นพี่ ได้ทุนโครงการพระบรมราชชนกเรียนแพทย์แผนไทย” (U24.01)

“ครูแนะแนวไม่ได้พูดถึงสถาบันพระบรมราชชนก มีแต่ประชาสัมพันธ์ให้สมัครสอบ ในส่วนของวิทยาลัยการสาธารณสุขและวิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนีนี” (N15.07)

3. ภาพลักษณ์ของสถาบันพระบรมราชชนกและวิทยาลัยในสังกัดของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย มีดังนี้

3.1 สถาบันของพระมหากษัตริย์ หากกล่าวถึงชื่อของสถาบันพระบรมราชชนก นักเรียนส่วนใหญ่คิดว่าสถาบันดังกล่าวเกี่ยวข้องกับสถาบันพระมหากษัตริย์ บางคนคิดว่าเป็นสถาบันที่ให้การศึกษาแก่สถาบันพระมหากษัตริย์ ในขณะที่บางคนไม่ทราบว่าคืออะไร ดังคำพูด:

“ไม่แน่ใจว่าเป็นหน่วยงานอะไร แต่มั่นใจว่าเกี่ยวข้องกับพระมหากษัตริย์” (U15.03)

“คิดว่าเป็นสถาบันที่เกี่ยวข้องหรือผลิตกำลังคนให้กับสถาบันต่าง ๆ ของพระมหากษัตริย์” (N16.04)

เช่นเดียวกันกับการรับรู้ภาพลักษณ์ของวิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนีนีและวิทยาลัยการสาธารณสุขสิรินธร มีการกล่าวถึงสถาบันพระมหากษัตริย์ ดังคำพูด:

“จะนึกถึงสมเด็จพระเจ้า เพราะจำได้ว่าสมเด็จพระเจ้าเป็นพยาบาล ใส่ชุด พอสว. ในการออกให้การช่วยเหลือทางด้านสุขภาพแก่ประชาชน” (U14.06)

“ชื่อวิทยาลัยการสาธารณสุขสิรินธร ทำให้นึกถึงเจ้าฟ้าหญิงสิรินธร” (U16.07)

3.2 แพทย์และพยาบาล มีนักเรียนบางส่วนที่รับรู้ว่าเป็นสถาบันพระบรมราชชนกเกี่ยวข้องกับการแพทย์และพยาบาล แต่อย่างไรก็ตาม นักเรียนกลุ่มดังกล่าวมักนึกไปถึงโรงพยาบาลมากกว่าการเป็นสถาบันการศึกษา ดังคำพูด:

“เมื่อได้ยินชื่อสถาบันนี้ คิดว่าต้องเกี่ยวกับการแพทย์และพยาบาลแน่นอน แต่น่าจะเป็นโรงพยาบาลที่ผลิตแพทย์และพยาบาลมากกว่า” (N15.01)

“ไม่เคยคิดเลยว่าสถาบันนี้เป็นสถาบันทางการศึกษา ผลิตหมอ พยาบาล และสาธารณสุข ตอนแรกคิดว่าเป็นโรงพยาบาล” (U26.08)

3.3 สถาบันที่ผลิตพยาบาล นักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลายส่วนใหญ่นึกถึงเอกลักษณ์ที่ชัดเจนในวิชาชีพพยาบาล ได้แก่ สมเด็จพระเจ้า ชุดพยาบาล ชุดฟ้าขาว ชุด พอ.สว. หลักระบายพยาบาลพยาบาลเก่ง ๆ บางส่วนนึกถึงคลินิกในชุมชน สะท้อนให้เห็นเอกลักษณ์ที่ชัดเจนของวิทยาลัยพยาบาลมากกว่าวิทยาลัยการสาธารณสุข ดังคำพูด:

“เมื่อได้ยินชื่อวิทยาลัยทางด้านพยาบาล จะระลึกถึงพระพี่นาง พอ.สว. กระเป๋าเขียว และสมเด็จพระเจ้า พอ.สว.” (N14.05)

“นึกถึงพระเจ้าอยู่หัว นึกถึงพยาบาล ชุดสวยขาว-ฟ้า นึกถึงหมอ สร้างสถาบันนี้ขึ้นมาเพื่อผลิตพยาบาล” (N16.01)

3.4 สถาบันอันเป็นที่ยอมรับ ถึงแม้ว่านักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลายส่วนใหญ่ไม่ทราบถึงภาพลักษณ์ของสถาบันพระบรมราชชนกและวิทยาลัยในสังกัดอย่างชัดเจน อย่างไรก็ตาม สามารถรับรู้ว่าเป็นสถาบันที่สังคมให้การยอมรับ เนื่องจากสามารถผลิตพยาบาลเก่ง ๆ และส่วนใหญ่จะได้รับการยอมรับ ดังคำพูด:

“สถาบันที่ผลิตสาธารณสุขเฉพาะด้าน มหาวิทยาลัยอาจไม่ลึกเท่าสาธารณสุข เพราะเมื่อจบออกมาจะมีความชำนาญ มีประสบการณ์ทำงานเยอะกว่า” (U14.04)

“วิทยาลัยการสาธารณสุขสิรินธร เป็นสถาบันที่จบแล้วได้รับการยอมรับในการทำงาน” (N16.06)

3.5 สถาบันที่มีข้อได้เปรียบ มองเห็นถึงข้อได้เปรียบเมื่อเปรียบเทียบกับการเรียนพยาบาลหรือการเรียนทางสาขาวิชาสาธารณสุขในมหาวิทยาลัยของรัฐ คือค่าใช้จ่ายในการศึกษาน้อย มีงานรองรับชัดเจน ได้บรรจุเป็นข้าราชการ นักเรียนได้รับทราบมาว่าการฝึกปฏิบัติงานของวิทยาลัยในสังกัดพระบรมราชชนกนั้นค่อนข้างมาก และเป็นการฝึกในสภาพจริงมากกว่าการเรียนในห้องเรียน ดังคำพูด:

“ค่าเทอมถูกกว่า จบมาแล้วมีงานทำ ได้รับราชการด้วย” (U26.06)

“จบจากกระทรวงสาธารณสุขมีงานมารับแน่นอน และเก่งกว่าจบมหาวิทยาลัยถ้าเรียนพยาบาล สาธารณสุข เพราะวิทยาลัยปฏิบัติจริง มหาวิทยาลัยเรียนทฤษฎีเป็นส่วนใหญ่” (U25.05)

นอกจากนี้ นักเรียนบางคนให้ความเห็นว่า ครูหรืออาจารย์ที่เข้ามาสอนนั้นล้วนแต่มีความเชี่ยวชาญในศาสตร์นั้น ๆ เนื่องจากมีประสบการณ์ทางด้านนั้นจริง ๆ จึงทำให้การสอนมีความลึกในเชิงเนื้อหามากกว่า ดังคำพูด:

“จบจากกระทรวงสาธารณสุขจะดีกว่า ได้เรียนจากผู้มีประสบการณ์โดยตรง” (N26.07)

“พยาบาลที่จบจากวิทยาลัยกระทรวงจะเก่ง ๆ ทั้งนั้น เพราะอาจารย์ที่สอนมีความเชี่ยวชาญเฉพาะด้าน” (U25.03)

ดังนั้น จากข้อค้นพบดังกล่าว สามารถนำไปเป็นเป็นจุดขายของสถาบันพระบรมราชชนกและวิทยาลัยในสังกัดในการประชาสัมพันธ์หลักสูตรต่อไปในอนาคตได้

4. แนวทางการส่งเสริมการรับรู้สถาบันพระบรมราชชนกและวิทยาลัยในสังกัดของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย พบว่านักเรียนต้องการให้สถาบันพระบรมราชชนกมีการประชาสัมพันธ์ในรูปแบบที่หลากหลาย ในทุกช่องทางที่สามารถกระทำได้ มีข้อคิดเห็นในการประชาสัมพันธ์ที่เหมาะสม ดังนี้

4.1 นิยามความเป็นสถาบันพระบรมราชชนก โดยเสนอแนะเกี่ยวกับการจัดประชาสัมพันธ์ และการจัดทำข้อมูลที่สื่อให้เห็นถึงความเป็นตัวตนของสถาบันพระบรมราชชนกให้มากขึ้น เช่น ประวัติที่ตั้ง สัญลักษณ์ของสถาบัน รูปภาพสภาพแวดล้อมของสถาบัน รวมถึงหน้าที่ที่สำคัญ หลักสูตรที่เปิดสอน ดังคำพูด:

“อยากให้มีการประชาสัมพันธ์ในรูปแบบที่เห็นถึงความเป็นสถาบัน เช่น การมีวิดีโอให้เห็นที่ตั้ง สิ่งแวดล้อม อะไรต่าง ๆ ให้เหมือนกับมหาวิทยาลัยอื่น ๆ ที่ประชาสัมพันธ์กัน” (N16.02)

“เว็บไซต์ควรบ่งบอกเอกลักษณ์ที่โดดเด่นของสถาบัน หน้าที่ต่าง ๆ หลักสูตร และอะไรทำนองนี้” (U14.08)

4.2 จัดทำข้อมูลที่ถูกต้องชัดเจนสามารถเข้าถึงได้ ควรมีชื่อสาขาวิชาและหลักสูตรที่เปิดสอน พร้อมคำอธิบายเกี่ยวกับรายละเอียด รวมถึงเกณฑ์ในการเข้าศึกษาหรือคุณสมบัติในการเข้าศึกษาแต่ละหลักสูตรอย่างชัดเจน เพื่อให้นักเรียนเตรียมความพร้อมหากสนใจเข้าศึกษาต่อในแต่ละสาขาวิชา ดังคำพูด:

“ในเว็บไซต์ไม่ดึงดูด เพราะมองไม่เห็นอะไรเลย ไม่เห็นว่าจะอยู่ที่ไหน มีกี่คณะ สอนอะไรบ้าง ควรให้รายละเอียดในเว็บไซต์มากกว่านี้” (U14.05)

“เวลาเข้าไปดูก็ไม่เจอว่าหากสนใจจะสมัครต้องได้เกรดเฉลี่ยเท่าไร และควรมีข้อมูลเหล่านี้ เพื่อที่จะได้เตรียมตัวแต่เนิ่น ๆ” (N24.08)

4.3 สร้างแรงจูงใจให้สมัครเรียน การประชาสัมพันธ์หลักสูตรไม่ว่าจะในรูปแบบใด นักเรียนมองว่าควรสร้างแรงจูงใจให้กับนักเรียนทั่วไปในการตัดสินใจเข้ามาศึกษา เช่น การให้ตัวอย่างของผู้ที่สำเร็จการศึกษา จุดเด่น ข้อดีของการสำเร็จการศึกษาจากสถาบัน และผลงานที่ผ่านมา ดังคำพูด:

“ควรทำเป็นวิดีโอประชาสัมพันธ์ นำคนที่สำเร็จการศึกษาและมีงานทำดี ๆ มีเงินเดือนดี ๆ มาเป็นตัวอย่างเพื่อสร้างแรงจูงใจ” (U15.03)

“การประชาสัมพันธ์ทุนและโควตา ควรมีคนมาประชาสัมพันธ์ในเว็บไซต์และเฟซบุ๊ก” (U16.07)

4.4 จัดกิจกรรมประชาสัมพันธ์เชิงรุก ควรจัดอบรมครูแนะแนวในโรงเรียนมัธยมศึกษา เพื่อให้ข้อมูลที่ชัดเจนของหลักสูตรที่เปิดสอน และควรประชาสัมพันธ์หลักสูตรเพื่อแนะแนวการศึกษาต่อให้กับนักเรียนที่โรงเรียนโดยตรง หรือจัดค่ายให้นักเรียนที่สนใจเข้ามาเรียนรู้ก่อนตัดสินใจเลือกเรียน ดังคำพูด:

“ควรให้รุ่นพี่หรืออาจารย์มาแนะแนวและประชาสัมพันธ์ผ่านอินเทอร์เน็ต โบรชัวร์ หน้าเว็บไซต์ของสถาบัน” (N16.05)

“สถาบันควรทำเป็นโครงการอบรม แนะแนว หรือจัดแคมป์” (U16.02)

อภิปรายผล

ความสนใจศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษาด้านสาขาวิชาสาธารณสุขและการพยาบาลของนักเรียนในระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย พบว่านักเรียนมีเหตุผลด้านความมั่นคงในชีวิต ซึ่งสอดคล้องกับการตัดสินใจเลือกเรียนวิชาชีพครู เพราะความก้าวหน้าและความมั่นคงในอาชีพ (ปรีชา อินทรสัมพันธ์, 2550) โดยผู้สำเร็จการศึกษาระดับอุดมศึกษาต้องการมีงานที่มั่นคง เนื่องจากอาชีพด้านวิทยาศาสตร์สุขภาพยังเป็นที่ต้องการของตลาดทั้งในและต่างประเทศ (นภชา สิงห์วีระธรรม และยุพาวดี ชันทบัลลัง, 2560) สามารถสร้างรายได้ดี และมีงานรองรับหลังจากสำเร็จการศึกษา อีกทั้งนักเรียนส่วนใหญ่ยังมองว่าอาชีพทางด้านสาธารณสุขเมื่อสำเร็จการศึกษาแล้วสามารถเข้าทำงานได้ทั้งหน่วยงานของรัฐและเอกชน และเป็นที่ยอมรับของตลาดแรงงาน (ณัชชา สุวรรณวงศ์, 2560) อีกทั้งยังเป็นอาชีพแห่งการทำความดี นอกจากนี้ยังมีเหตุผลของการต้องการดูแลคนในครอบครัวด้วย โดยปัจจัยที่ส่งผลต่อการเลือกเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย ยังมีปัจจัยด้านความถนัด สติปัญญา ค่านิยม บุคคลแวดล้อม ครอบครัว และบิดามารดาแนะนำ เข้ามาเกี่ยวข้องด้วย (เอกรินทร์ ศุภรณ์พานิช, 2557; ไกรสิงห์ สุดสงวน, 2560)

ด้านการรับรู้เกี่ยวกับสถาบันพระบรมราชชนกนั้น มีส่วนน้อยที่ระบุชัดเจนว่าจะเรียนพยาบาลและสาธารณสุขในวิทยาลัยที่สังกัดสถาบันพระบรมราชชนก โดยส่วนมากจะเลือกเรียนในมหาวิทยาลัยที่มีชื่อเสียง สอดคล้องกับการเลือกเรียนต่อในระดับอุดมศึกษาของนักศึกษามหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลอีสาน นครราชสีมา (ณัชชา สุวรรณวงศ์, 2560) และวิทยาลัยพาณิชยการธนบุรี (เมธาวิ สุขปาน, 2556) อีกทั้งยังสอดคล้องกับการศึกษาของ ไกรสิงห์ สุดสงวน (2560) ที่พบว่า ภาพลักษณ์ของสถาบันมีผลต่อการเลือกเรียน โดยภาพลักษณ์ของสถาบันการศึกษาเป็นส่วนหนึ่งที่สำคัญต่อการตัดสินใจเลือก อีกทั้งกระบวนการจัดการเรียนการสอนและบุคลากรที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาก็มีความสำคัญด้วยเช่นกัน (ธันยารก ช่วยทุกข์เพื่อน, 2557) ทั้งนี้ อาจเนื่องจากชื่อของสถาบันพระบรมราชชนกไม่สะท้อนพันธกิจ และไม่ทราบว่าสถาบันพระบรมราชชนกเป็นหน่วยงานด้านใด เช่น โรงเรียน สถาบันการศึกษา ศูนย์ฝึกอบรม อย่างไรก็ตาม นักเรียนส่วนใหญ่ทราบและรู้จักวิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนีและวิทยาลัยสาธารณสุขสิรินธรที่มีอยู่ในจังหวัดต่าง ๆ ทั่วประเทศ จึงสรุปได้ว่าเมื่อต้องแข่งขัน ธุรกิจการศึกษาจะอาศัยเพียงชื่อเสียงเก่าแก่และคุณภาพของหลักสูตรอย่างเดียวไม่เพียงพอ ต้องนำปัจจัยอื่น ๆ เข้ามาร่วมด้วย (Ivy, 2001)

สถาบันพระบรมราชชนกยังขาดการประชาสัมพันธ์ชื่อสถาบัน นักเรียนทราบหรือคุ้นเคยกับชื่อ “วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี” และ “วิทยาลัยการสาธารณสุขสิรินธร” มากกว่า “สถาบันพระบรมราชชนก” สอดคล้องกับการศึกษาของ ธนาภรณ์ แก้วสำราญ (2558) ที่พบว่า การประชาสัมพันธ์ของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตราชภัฏวชิรเวศน์ กรุงเทพมหานคร มีการดำเนินงานแบบราชการ ยังไม่มีภาพความทันสมัย ทำตามกรอบหน้าที่และขาดความเป็นเอกภาพ โดยการประชาสัมพันธ์ที่เหมาะสม

กับนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลายและผู้มีส่วนเกี่ยวข้องจะเป็นตัวกระตุ้นทางการตลาดและเพิ่มโอกาสให้ผู้บริโภครู้สึกคุ้นเคยกับสินค้าหรือบริการนั้น โดยใช้เครื่องมือทางการตลาดคือ ผลิตภัณฑ์ราคา ช่องทางการจัดจำหน่าย และการส่งเสริมการตลาด (ฉัตรพร เสมอใจ, 2550) สถาบันพระบรมราชชนกและวิทยาลัยในสังกัดจึงควรเชื่อมโยงถึงชื่อและความแตกต่างของแต่ละชื่ออย่างชัดเจน เพื่อให้เหมาะสมกับการทำการตลาดอย่างเป็นรูปธรรม

อย่างไรก็ตาม สถาบันพระบรมราชชนกและวิทยาลัยในสังกัดยังมีข้อได้เปรียบเรื่องค่าใช้จ่ายในการศึกษาน้อย มีงานรองรับชัดเจน และมีความเชี่ยวชาญในอาชีพ มีการฝึกในสภาพจริงมากกว่าการเรียนในห้องเรียน จึงส่งผลให้บัณฑิตมีความเชี่ยวชาญในศาสตร์สาขาวิชานั้น ๆ นอกจากนี้อาจารย์ผู้สอนล้วนแล้วแต่มีความเชี่ยวชาญในศาสตร์นั้น ๆ เนื่องจากมีประสบการณ์ทางด้านนั้นจริง ๆ จึงทำให้การสอนมีความลึกในเชิงเนื้อหามากกว่า โดยปัจจัยดังกล่าวสามารถนำไปเป็นจุดขายของสถาบันพระบรมราชชนกและวิทยาลัยในสังกัดในการประชาสัมพันธ์หลักสูตรต่อไปในอนาคตได้

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะจากการวิจัย

สถาบันพระบรมราชชนกควรจัดกิจกรรมประชาสัมพันธ์เชิงรุกผ่านสื่อออนไลน์ โดยมีชื่อและเนื้อหาหลักสูตร จุดเด่นหรือข้อดีของการศึกษาในสถาบันพระบรมราชชนก มีการจัดค่ายให้เข้ามาเรียนรู้ก่อนตัดสินใจเลือกเรียน และเชิญรุ่นพี่ที่จบจากสถาบันมาพูดคุยให้แนวทางในการประกอบอาชีพ ตลอดจนควรจัดอบรมครูแนะแนวในโรงเรียนมัธยมศึกษา เพื่อให้ข้อมูลที่ชัดเจนของหลักสูตรต่าง ๆ

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

ควรศึกษารูปแบบการประชาสัมพันธ์เพื่อพัฒนาภาพลักษณ์ของสถาบันพระบรมราชชนก เพื่อความโดดเด่นและความเป็นเอกลักษณ์เฉพาะตัวของสถาบัน

บรรณานุกรม

- กระทรวงศึกษาธิการ. (2558). *สถิติการศึกษาของไทย* (ออนไลน์). เข้าถึงได้จาก: https://www.moe.go.th/moe/th/news/detail.php?NewsID=44133&Key=news_act [2562, 10 มิถุนายน].
- ไกรสิงห์ สุตสงวน. (2560). ปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจเลือกศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษาของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยศิลปากร. *วารสารวิชาการ Veridian E-Journal, Silpakorn University ฉบับภาษาไทย สาขามนุษยศาสตร์ สังคมศาสตร์ และศิลปะ*, 10(1), หน้า 201-207.

- จิรเดช อุ้วสวัสดิ์. (2551). *อุดมศึกษาไทย ยุคพาณิชย์นำหน้า* (ออนไลน์). เข้าถึงได้จาก: <http://www.moe.go.th/moe/th/news/detail.php?NewsID=4138&Key=hotnews> [2562, 10 มิถุนายน].
- ฉัตรภาพร เสมอใจ. (2550). *พฤติกรรมผู้บริโภค*. กรุงเทพฯ: เอ็กซ์เปอร์เน็ท.
- ณัชชา สุวรรณวงศ์. (2560). *ปัจจัยที่ส่งผลต่อการตัดสินใจเลือกเข้าศึกษาต่อระดับปริญญาตรีในมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลอีสาน นครราชสีมา (ระบบโควตา) ประจำปีการศึกษา 2560*. นครราชสีมา: งานบริการงานทั่วไป สำนักส่งเสริมวิชาการและงานทะเบียน มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลอีสาน.
- ธนาภรณ์ แก้วสำราญ. (2558). การบริหารงานประชาสัมพันธ์ของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตราชบุรีบูรณะ กรุงเทพมหานคร. *วารสารมหาวิทยาลัยราชภัฏธนบุรี*, 9(2), หน้า 17-28.
- ฉันทากร ช่วยทุกข์เพื่อน. (2557). *รายงานการวิจัย: การศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการเลือกเรียนในระดับอุดมศึกษาที่มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิตย์ของนักศึกษาระดับปริญญาตรี*. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิตย์.
- นภษา สิงห์วีระธรรม และคณะ. (2561). เอกลักษณะและอัตลักษณ์ของสถาบันพระบรมราชชนก ตามการรับรู้ของนักศึกษา อาจารย์ ครูพี่เลี้ยง และผู้ปกครอง. *วารสารมหาวิทยาลัยนราธิวาสราชนครินทร์ ฉบับมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์*, 5(1), หน้า 60-70.
- นภษา สิงห์วีระธรรม และยุพาวดี ชันทบัลลัง. (2560). สถานการณ์การผลิตกำลังด้านสุขภาพของสถาบันพระบรมราชชนก เพื่อตอบสนองความต้องการของระบบสุขภาพ. *วารสารเครือข่ายวิทยาลัยพยาบาลและการสาธารณสุขภาคใต้*, 4(3), หน้า 218-225.
- ปรีชา อินทรสัมพันธ์. (2550). *รายงานการวิจัย: ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจเลือกวิชาชีพครูของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลายในเขตอำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่*. เชียงใหม่: คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- มานิต คงเพ็ชร. (2548). *รายงานการวิจัย: ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อกระบวนการตัดสินใจศึกษาในโครงการปริญญาโทเศรษฐศาสตร์ธุรกิจภาคพิเศษ*. ลพบุรี: มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์วิทยาเขตลพบุรี.
- เมธาวี สุขปาน. (2556). *ปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจเลือกเรียนต่อในหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.) ของนักเรียน กรณีศึกษาวิทยาลัยพณิชยการธนบุรี*. วิทยานิพนธ์เศรษฐศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาเศรษฐศาสตร์ธุรกิจ, บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิตย์.
- ยูนิแก๊ง. (2557). *เลือกคณะแบบนี้ เลยไม่ติด Admissions* (ออนไลน์). เข้าถึงได้จาก: <http://www.unigang.com/Article/14039> [2562, 10 มิถุนายน].

เอกรินทร์ ศุภรณ์พานิช. (2557). *การศึกษาความต้องการทางอาชีพของผู้จบการศึกษาดนตรีในระดับปริญญาตรีจากมหาวิทยาลัยราชภัฏจันทรเกษม*. วิทยานิพนธ์ดุริยางคศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาสังคมศึกษาวิจัยและพัฒนา, บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร.

Crabtree, Benjamin F., & Miller, William L. (1992). *Doing qualitative research*. London, UK: Sage.

Ivy, Jonathan. (2001). Higher education institution image: A correspondence analysis approach. *The International Journal of Educational Management*, 15(6), pp. 276-282.